

**ЗАПИСНИК СА САСТАНКА
одржаног у Министарству правде (МП) РС 25. априла 2016. од 09.00 до 11.00**

између

КОНСУЛТАНТА ЗА РЕФОРМУ ПРАВОСУДНИХ ПРОФЕСИЈА

и

ПРЕДСТАВНИКА УДРУЖЕЊА СУДСКИХ И СТРУЧНИХ ПРЕВОДИЛАЦА СРБИЈЕ (УССПС)

Присутни:

МП: Ивана Нинчић, консултант за реформу правосудних професија

УССПС: Јадранка Петковић, судски преводилац за немачки језик (основач УССПС-а)
Маријан Фрањић, судски преводилац за енглески језик (потпредседник УССПС-а)

УВОД

Госп. Нинчић је и уводу упознала представнике Удружења са реформом правосудних професија, те да је Национална стратегија реформе правосуђа успоставила као приоритетне области реформе унапређење правног и институционалног оквира за нове правосудне професије, извршитеље, јавне бележнике и посреднике-медијаторе, те да је фокус рада надлежног министарства у протеклих две године био доношење новог Закона о посредовању у решавању спорова и Закона о извршењу и обезбеђењу, израда измена и допуна Закона о јавном бележништву и пратећих прописа ради успостављања одговорних, компетентних и ефикасних професија.

Што се тиче судских преводилаца и тумача, Акциони план који спроводи Националну стратегију реформе правосуђа предвиђа израду Закона о судским преводиоцима и тумачима и усвајање истог до 2018. године, након одржавања јавне расправе. У изради новог правног оквира биће консултовани европски стандарди и најбоља пракса, у складу са обавезама садржаним у Споразуму о стабилизацији и придрживању, у циљу усклађивања правног оквира у оквиру припрема за чланство у ЕУ.

Ажурирање списка судских преводилаца, које је надлежни службеник МП, Марко Драгомановић, започео још у новембру 2013. године, обустављено је на захтев Заштитника грађана због непостојања законских основа за објављивање тих података.

Регистар судских преводилаца и тумача ће морати да се оформи у сваком случају кад буде спроведена реформа, односно по доношењу Закона о судским преводиоцима и тумачима.

Постављање нових судских преводилаца – То ће доћи на ред тек кад се заврши ажурирање спискова постојећих судских преводилаца и утврди који су активни и који прописно обављају дужност судског преводиоца, што ће се догодити тек кад се донесе Закон о судским преводиоцима и други одговарајући прописи о судским преводиоцима, што се очекује 2018. године. Тада ће се извршити ажурирање спискова. Разрешеће се неактивни преводиоци да не заузимају непотребно место судског преводиоца. Судови ће ће утврдити своје потребе за судским преводиоцима и објавиће се конкурс за попуњавање упражњених места. Услови ће бити у складу са новим Законом, и вероватно слични постојећим.

Законом о судским преводиоцима и тумачима ће се уредити услови за бављење превођењем, поступак именовања и разрешења судских преводилаца, поступак уписа и брисања лица која обављају послове превођења, као и права и обавезе лица која се баве превођењем.

У оквиру реформе вероватно ће се и разматрати питање на који рок се постављају судски преводиоци, те је могуће решење да ће се приликом постављања судских преводилаца применити слично правило као и код постављања посредника – прво се постављају на период од три године и, ако у том периоду задовоље услове, рок важења дозволе се продужава на дужи период.

Обука и усавршавање судских преводилаца - За постављање и обнављање дозволе (потврђивање рада преводилаца), вероватно ће бити предвиђен услов одговарајуће почетне обуке и стручног усавршавања, похађања одређених курсева, семинара, и сл., барем једном годишње.

Представници Удружења су истакли спремност Удружења да припреми и достави програм такве обуке МП ради одобрења истог, као и да поднесе понуду на оглас за организовање и спровођење такве обуке. Наравно, уколико се буде изабрало такво решење, такав оглас би био отворен за све преводилачке организације и агенције које буду заинтересоване и које буду испуњавале тражене услове.

ИМИ систем - Представница МП, госп. Ивана Нинчић, консултант за реформу правосудних професија у МП РС, упознала је представнике Удружења и са новитетима на нивоу ЕУ, тзв. ИМИ-систем, апликацијом помоћу које ће се у свим земљама (дакле, на више језика) лако комуницирати, а која умањује потребе за превођењем као и проблеме који прозлазе из тога (унапред дефинисана и унапред преведена питања и одговори на свим језицима ЕУ)

Нпр.: корисник у италијанском органу управе може да одабере низ питања на италијанском и да пошаље захтев у Мађарску. Мађарски корисник ће видети питања на мађарском и одабрати унапред преведен одговор. Италијански орган ће затим примити одговор на италијанском.

Наравно, у фази припреме овог програма, биће потреба за преводилачким услугама.

На нивоу Европске уније, такође се планира правни оквир за електронско издавање јавних исправа, те је могуће да ће и ова реформа имати утицаја на начин и технику превођења таквих исправа. С друге стране, због све веће друштвене и економске међуповезаности народа који говоре различите језике, ипак се очекује повећање потребе за стручним превођењем.

Допис у вези са усвојеним Акционим планом за спровођење Националне стратегије и реформе правосуђа у којем се одређене мере односе на судске преводиоце и тумаче, који је примило Удружење од МП (допис је у прилогу, а одмах по пријему прослеђен је путем електронске поруке члановима Удружења).

У вези са овим дописом представници Удружења су истакли да би било неопходно да искусни судски преводиоци учествују, у оквиру одговарајућих радних група и јавне расправе, у изради радног текста Закона и одговарајућих прописа о судским преводиоцима, без обзира да ли су чланови Удружења УССПС или не.

Допис Удружењу од госп. Неле Кубуровић, Помоћнику Министра правде, од 19.03.2015. године, којим се тражи да се што више судских преводилаца упозна са захтевом Министарства државне управе и локалне самоуправе да се уједначи пракса превођења иностраних исправа и да је потребно да преводиоци врше и транслитерацију личних имена на ћирилицу (допис је у прилогу).

Уважавајући тешкоће са адекватним исписивањем разних страних имена са којима се сусрећу, пре свега, матичари, представници Удружења су се позвали на **Закон о матичним књигама**, члан 17, став 3, који гласи: „Лично име страног држављанина, поред уписа на српском језику, ћириличким писмом, уписује се у матичну књигу венчаних, односно матичну књигу умрлих и према правилима језика и писма државе чији је држављанин, у облику садржаном у изводу из матичне књиге рођених иностраног органа.“, као и на **Упутство о вођењу матичних књига и обрасцима матичних књига**, тачка 10, став 2, ("Сл. гласник РС", бр. 109/2009, 4/2010 - испр. и 10/2010), где стоји : „Лични подаци родитеља детета, брачних другова и умрлог лица уписују се на основу података из матичних књига, извода из матичних књига и личне карте, а за странце путне исправе.“

На основу поменутих прописа, већина судских преводилаца са којима смо се консултовали, сматра да је исправно да се страна имена транскрибују на ћирилицу, тј. пишу ћириличним писмом онако како се изговарају, и да се у загради пишу исто као и свом изворном језику, тј. како су написана у важећем идентификационом документу (пасошу, изводу из матичне књиге, и сл.), и да би транслитерација, довела до велике конфузије јер многи корисници не би знали да правилно изговарају та имена, поготову што ћирилица не садржи сва слова која се јављају у већини језика који користе латинично писмо са словима као што су *x, y, q*.

Надамо се да ће се постићи сагласност о овом питању на неком будућем састанку на којем ће бити присутни и представници Министарства државне управе и локалне самоуправе и да ће се начин писања страних имена јасно прецизирати у одговарајућим прописима.

Латиница/ћирилица – Представници Удружења су истакли да, упркос још увек важећем Правилнику о судским тумачима из 2010. године, многи судски преводиоци, првенствено они који преводе са језика који користе латинично писмо, користе латинично писмо у својим преводима. Већина старијих судских преводилаца, који су именованы у време СФРЈ, то чини по инерцији и зато што је то тада било и у складу са прописима и што им је то лакше. Међутим, према важећим законима и прописима, све државне установе и јавна предузећа у државном власништву, као и сви службеници који обављају јавну функцију, односно приликом обављања јавне функције, као што то чине и судски преводиоци када преводе јавне исправе и сл., обавезни су да користе ћирилично писмо. **Удружење ће истакнути ову законску обавезу и препоручити својим члановима и другим судским преводиоцима да је поштују.**

Што се тиче поштовања ове законске обавезе, представници Удружења су уочили да готово све државне установе углавном поштују ову законску обавезу, **са изузетком МУП-а који издаје уверења о некажњавању на латиници**. Ту смо такође запазили да је у машински очитаном тексту нових личних карата, помешана латиница и ћирилица. Нпр. све је на латиници осим имена које је на ћирилици. Можда постоји разлог за то који нам није познат.

Слово „ђ“ у пасошима РС – У последње време се појавио и проблем са писањем латиничног слова „đ“ у путним исправама РС. Наиме, до пре извесног времена, МУП је користио два знака за ово слово, тј „đ“, да би се касније прешло на „đ“, а доле у кодираном имену, при дну страница пасоша, пише се слово „đ“, тако да се јавља, нпр. име >>>dorde>> уместо >>>djordje>>. Многи наши грађани су имали проблема са овом изменом, па су морали чак да долазе са других крајева света да траже од МУП-а потврду да је то исти знак да би им тамо био признат идентитет.

Иако на састанку није било представника Министарства државне управе и локалне самоуправе, као ни других корисника оверених превода (судова, полиције, Министарства просвете, јавних бележника), представници Удружења су презентирали постојећу ситуацију у пракси у вези са начином повезивања докумената.

Повезивање докумената – У пракси се појављује 5-6 различитих начина повезивања страница превода (који су и презентирани на овом састанку и који се могу видети у прилогу овог Записника), али је поменуто и да је у још увек важећем Правилнику у судским тумачима, наведено да сви преводи који садрже више од 2 странице треба да се повезују јемствеником.

Представници Удружења сматрају да би и „лепезасто“ повезивање превода који садрже до укупно 5 страница, односно листова заједно са приложеном копијом оригиналног документа, требало прихватити јер би се омогућило лакше скенирање овереног превода пошто многе странке шаљу корисницима и скениране преводе. Представница МП се није изјаснила о начину повезивања, пошто би се то питање требало размотрити првенствено са корисницима оверених превода (судовима, јавном управом, министарствима, полицијом, јавним бележницима, итд.).

Представници Удружења су истакли да је било случајева када су службеници јавне управе, односно полиције, тражили да се повезивање изврши на посебан начин и, у пар случајева да се повеже оригинал или оверена фотокопија извornog документа.

Представници Удружења сматрају да је логично да судски преводилац повеже обичну фотокопију са својим преводом документа са страног језика, пошто иначе, према искуству већине судских преводилаца, нико у РС неће ни да овери фотокопију на страном језику без овереног превода (чак и јавни бележници траже превод иностраног документа да би оверили фотокопију истог).

Апостил – Поменути су и случајеви различитих процедура у вези са овером докумената апостилом. Најчешћи случај је да се апостил ставља на оригинални документ или његову оверену фотокопију јер се њиме оверава потпис, функција и печат потписника оригиналног документа, међутим, било је и случајева да инострани корисник превода тражи да се и оверени превод над/овери апостилом. Зато је потребно да се судски преводиоци упознају са процедурома у земљама где се користе њихови оверени преводи и да, поред тога, препоручују странкама да се распитају шта се од њих тачно тражи у конкретној ситуацији.

Напомена о одговорности преводиоца – Примећено је да неки преводиоци из иностранства стављају на своје преводе напомену да „Преводилац одговара само за тачност превода али не и за садржај и аутентичност документа“, и да сличну напомену стављају и јавни бележници у РС и то питање ће бити предмет радних група и јавних расправа.

Вођење дневника превода – Примећено је да је знатан број судских преводилаца престао да води регистар, односно дневник извршених и издатих оверених превода са потписима странака, под изговором да све преводе имају у својим рачунарима и да повремено испоручују преводе поштом или само скениране е-поштом па не могу увек обезбедити потпис да је превод испоручен.

Пошто је то обавеза према још увек важећем Правилнику о судским преводиоцима и тумачима, Удружење ће инсистирати да његови чланови поштују ову обавезу.

Цене услуга судских преводилаца – Дешавало се да се и представници судске власти, тужиоци и судије, обраћају Удружењу ради консултовања у вези са ценом услуга судских преводилаца.

Према још увек важећем Правилнику о судским преводиоцима и тумачима, који је прилично давно сачињен и усвојен предложена и утврђена цена обрачунске странице од 1800 словних места је 600.- динара, а цена једног сата усменог превођења је 1200.- динара за познатије европске језике као што су: енглески, шпански, руски, немачки, италијански, и сл., међутим, у пракси службеници судске управе (тужиоци и судије) често уговарају са преводиоцима или преводилачким агенцијама више и тржишно прихватљивије цене.

Истакнуто је да је неопходно у будућој законској регулативи ажурирати наведене цене и прилагодити их тржишним условима, и предвидети њихову повремену корекцију зависно од тржишних услова.

Према искуству представника Удружења на тржишту у РС цене превода обрачунске странице до 1500 словних места крећу се већ годинама углавном око вредности од 10 евра, односно између 800.- и 1.500.- динара, док се цена усменог превођења креће између 3.000.- и 6.000.- динара по сату за поменуте језике. Удружење препоручује својим члановима да примењују цене у оквиру тих распона (видети Правилник Удружења), мада има судских преводилаца који обрачунају и наплаћују своје услуге мимо наведених распона. Наравно, цене за „егзотичније“ језике који користе специфична писма, као што су нпр. арапски, јапански, кинески, и сл., на тржишту у РС су и двоструко више од напред наведених.

Нечитак рукопис на документима – Представници Удружења су поменули и проблем дешифровања нечитког рукописа који повремено сусрећу у јавним исправама, па би било потребно апеловати на матичаре, судије, јавне бележнике, службенике који врше оверу докумената у државним органима и практично све надлежне извршиоце у јавној управи да читко исписују податке које уносе рукописом, као што су број, датум, име потписника, и сл.. То се може поменути приликом евентуалног састанка на којем ће присуствовати и представници поменутих установа.

Статут, Правилник и Кодекс Удружења – На крају су представници Удружења захвалили госп. Нинчић, консултанту за реформу правосудних професија у МП РС, за организовање овог корисног састанка и предали јој одштампане копије Правилника и Кодекса Удружења и замолили је да погледа интернет страницу Удружења на адреси www.usssps-actts.rs кад буде имала времена за то, где се, поред поменутих докумената, налази и Статут Удружења, а где су наведени и основни циљеви оснивања Удружења, тј. побољшање и уједначавање рада и услуга судских преводилаца на добробит свих корисника њихових превода.

Напомена: Састанку је требало да присуствује у име МП и Помоћник министра, гђа Нела Кубуровић, али је била спречена због непредвиђеног и неодложног састанка на вишем нивоу, као и Српко Лештарић, судски, стручни и књижевни преводилац за арапски језик, али је био спречен због преходе.

У Београду, 25.04.2016. у 11:00

Напомена: Пре постављања Записника на сајт Удружења, копије су достављене на увид учесницима састанка.